

N:o 34.

Ank. till Riksd. Kansli den 26 April 1872, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om förändring i lagens stadganden angående giftorätt i bo.

Enligt 10 kap. 2 § Giftermålsbalken, sådan den lyder i Kongl. förordningen den 19 Maj 1845, hafva man och hustru giftorätt till hälften hvardera i all den lösa egendom samt den fasta egendom i stad eller å stadens mark, som de ega eller ega få, så ock den fasta egendom på landet, hvilken de i hjonalag aflla tillsammans. I den fasta egendom på landet, som man eller hustru före eller under äktenskapet ärft eller förut förvärfvat, eger deremot andra maken ej giftorätt.

Med anmärkning att det ej skulle vara med äktenskapets förbindelser förenligt att, sedan man och hustru blifvit sammanvigde, den ena maken hade enskild egendom, men tillika giftorätt i den andras stads- eller lösegendom, har Herr *Johannes Jonsson* uti en inom Andra Kam-maren väckt motion (N:o 181) föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att omförmälda lagrum skall erhålla den förändrade lydelse: »att man och hustru hafva giftorätt till hälften hvardera i all den fasta och lösa egendom de ega eller ega få, utan afseende derpå, hvad endera före eller under äktenskapet ärft eller förut förvärf; så vida icke makarne genom äktenskapsförord annorlunda besluta.»

Lag-Utskottet, som enligt erhållen remiss har att öfver detta förslag sig yttra, kan ej finna giltiga skäl vara för hand för en sådan rubbning af en utaf de väsendtligaste principerna i vår civil-lagstiftning. Erfarenheten har nemligen såsom ett allt mera oafvisligt behof visat

nödvändigheten att skydda hustrun för faran att genom mannens vårdslöshet, slöseri eller misshushållning blifva beröfvad sin egendom och bragt till ekonomisk undergång. Lagstiftningen i fråga om makars samfällighet i bo torde därför komma att gå i en riktning alldeles motsatt den af motionären åsyftade. Den sednare tidens åsikter härutinnan hafva ej heller varit utan inflytande på den nya boskilnadslagen, hvari den regel är stadgad, att boskilnaden medför upplösning af makarnes ömsesidiga giftorätt.

Lagberedningen liksom lagkomitén har icke blott bibehållit den i gällande lag stadgade inskränkning i giftorätten, utan tillika från giftorätt undantagit ärfd eller före äktenskapet förvärfd fastighet i stad. Komitén yttrar i detta ämne: »När bolaget emellan makarne uppkommer, är det icke egentligen sjelfva de ömsesidiga insatserna, som böra sammanblandas, utan det är förköfringen eller hvad under äktenskapet förvärfvas, som skall utgöra det samfälda boet. Man skulle kunna lämpa detta förhållande äfven till penningar eller annan lös egendom, som hvardera sidan vid äktenskapets början medförde, om det gäfves en möjlighet att med säkerhet urskilja beloppet deraf; men hvad angår fast egendom, vare sig å landet eller i stad, så kan för detta urskiljande ingen svårighet möta. Då man följaktligen måste låta ankomma på de bestämda formaliteter, under hvilka förord ega rum, huruvida hvad af hvardera maken enskildt i lös egendom införes må kunna från samfälligheten afsöndras, är man deremot oförhindrad att bibehålla det ursprungliga förhållandet makarne emellan i afseende på fastighet. Genom det att man undantager viss egendom från samfälligheten, afskär man alla anspråk af ena makens skyldemän på sådan egendom, tillhörig den andra. Utan att misskänna makarnes egen böjelse att med hvarandra dela sin förmögenhet eller att gemensamt bibehålla den åt sina barn, bör man likväl betänka, att de svårligen med likgiltighet skulle kunna föreställa sig möjligheten, att deras egendom kunde omedelbarligen frångå dem sjelfva, för att öfverflyttas till personer i en annan släkt.»

Riktigheten af dessa åsikter torde ej kunna jäfvas; och om, såsom ofta varit anmärkt, våra äktenskaps- och boskilnadslagar icke äro nog verksamma att skydda hustruns egendom emot ödeläggelse genom missbruk af mannens målsmansrätt, synes häraf kunna hemtas ett ytterligare skäl att bibehålla ett stadgande, hvarigenom åtminstone förekommes, att den fastighet, som hustrun före äktenskapet egt eller sedan ärft, gifves till spillo. Den föreslagna förändringen är i allt fall så mycket mindre af något verkligt behof påkallad, som makar, derest de vilja med hvarandra dela hela sin förmögenhet, hafva en utväg dertill

sig anvisad genom den utsträckning, som testamentsrätten numera erhållit.

Utskottet får alltså värdsamt hemställa,
att den ifrågavarande motionen ej måtte af Riksdagen
bifallas.

Stockholm den 25 April 1872.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Herr *Carlén* har begärt få antecknadt, att han i ärendets behandling inom Utskottet icke deltagit.
